

Datum
2015-05-12

Diariennr
2015-982

Ert datum
2015-02-11

Ert diariennr
N2014/4943/EF

Verksamhetsstöd
Rättsenheten
Per-Olof Wikström
010-240 5293
per-olof.wikstrom@msb.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Automatiserade beslut – färre regler ger tydligare reglering (SOU 2014:75)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser positivt på utredningens intention, det vill säga att förenkla och effektivisera myndigheternas beslutshandling för att de på så sätt ska kunna följa den tekniska utvecklingen. Detta är en naturlig utveckling som redan pågår inom en rad områden och verksamheter. En förenklad och effektiviserad beslutshandling får dock inte ske på bekostnad av medborgarnas rättssäkerhet och god informationssäkerhet.

Betänkandet presenterar en allmän lösning men gör inte någon djupare analys av rättssäkerheten eller informationssäkerheten och kan därför inte, utan ytterligare analys, ligga till grund för en reglering på området.

Automatiserade beslut ställer frågan om utpekad beslutsfattare på sin spets. Frågan om förtydliganden i lagstiftningen om beslutsfattare har utretts tidigare. I betänkandet "En ny förvaltningslag" (SOU 2010:29) föreslås att det bör tydliggöras i förvaltningslagen att beslut fattas av en eller flera fysiska befattningshavare och att formkraven för beslut lyfts in i förvaltningslagen. I det nu aktuella betänkandet konstateras att SOU 2010:29 inte uppmärksammat att ett krav på en eller flera beslutsfattare kan uppfattas som ett hinder mot automatiserade beslut. De andra förslagen i SOU 2010:29, såsom att formkraven på beslut ska lyftas in i förvaltningslagen, förbigås utan kommentar.

MSB anser att det är viktigt att statsförvaltningen följer med i den tekniska utvecklingen och möjligheterna den ger. Utredningen borde därför ha analyserat de rättsliga förutsättningarna för att ge lagstiftaren ett tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till:

- om beslut, framför allt beslut som innebär myndighetsutövning gentemot enskilda, behöver en utpekad fysisk beslutsfattare,
- om automatiserade beslut kan bygga på en hypotetisk vilja hos en myndighet, och

MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Besöksadress:
Stockholm: Fleminggatan 14
Karlstad: Norra Klaragatan 18
Sandö: Sandövägen 7
Revinge: Revingeby

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org nr.
202100-5984

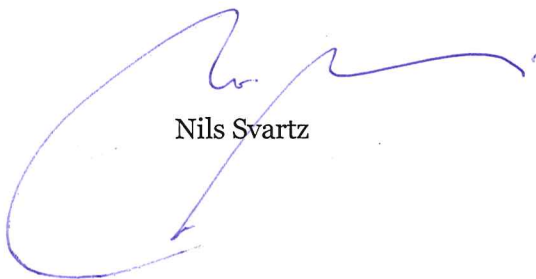
- om en befattningshavare, som egentligen inte står för själva beslutsfattandet men ansvarar för verksamheten, ska ansvara för det enskilda automatiserade beslutet.

MSB anser att förslaget bör hanteras i ett sammanhang med andra förslag inom förvaltningsrätten. Detta för att uppnå att de samverkar till en såväl enklare som tydligare reglering, där rättssäkerheten för den enskilde beaktas och tydlighet kring de rättsliga förutsättningarna uppnås.

Rättelse och omprövning av automatiserade beslut tas inte upp med motiveringen att en så omfattande genomlysning som krävs inte ryms inom ramen för uppdraget. Frågan är dock viktig ur såväl rättssäkerhetssynpunkt som för myndigheternas trovärdighet. MSB anser därför att utredningen borde ha analyserat och tagit ställning till hur rättelse och omprövning av automatiserade beslut kan ske på ett sätt som är både praktiskt och rättsäkert.

Betänkandet behandlar heller inte hur svårigheterna att omvandla rättsregler till programkod ska hanteras.¹ Transparens vid en sådan transformering är av synnerlig vikt för att garantera god informationssäkerhet och korrekta beslut. I motsats till manuella beslut sker kvalitetssäkringen enbart vid transformeringen. En felaktig transformering kan innebära att ett stort antal felaktiga beslut fattas under lång tid. Det finns alltså ett behov av rättsregler kring rättelse och ansvar i sådana fall.

I detta ärende har överdirektör Nils Svartz beslutat. Myndighetsjuristen Per-Olof Wikström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Key Hedström deltagit.

Nils Svartz

Per-Olof Wikström

¹ Se "Rättsverifiering i den digitala miljön" av Mårten Edenroth (Lov & Data nr 121 mars 2015)